

Europos Komisijos (EK) pirmininkė Ursula von der Leyen antradienį paskelbė siūlomą naujosios Europos Komisijos sudėtį. Kandidatui iš Lietuvos Andriui Kubiliui siūlomas už gynybą ir kosmosą atsakingo komisaro portfelis. Lietuvoje išrinkti europarlamentarai įvertino pasiūlytą EK sudėtį ir portfelį A. Kubiliui.

Rasa Juknevičienė (Europos liaudies partija):

A. Kubiliaus portfelis – istorinė pareigybė, nes turės būti padėti ES, kaip gynybinės sąjungos, pagrindai. Iki šiol tai buvo daugiau nacionalinė valstybių kompetencija. Rusijos karas prieš Ukrainą pakeitė viską, pakeitė ir ES piliečių požiūrį į saugumą. Dabar saugumas ir gynyba tapo vienu iš svarbiausių klausimų. Mums tai – didelė atsakomybė ir iššūkis. Neatsitiktinai tokia „ledlaužio“ pareigybė buvo paskirta būtent A. Kubiliui. Politikui su didžiule patirtimi ir strateginiais gebėjimais. Tai politikas, kuris siekia ir pasiekia rezultato, nesivaikydamas populiarumo. Jis kūrė europietišką Lietuvą, padėjo pagrindus mūsų energetinei nepriklausomybei, todėl neabejoju, kad jis bus tas, kuris padės tvirtus pamatus ir Europos gynybos sąjungai.

Gynybos ir kosmoso portfelis – tai visiškai nauja pareigybė. Laukia „nearti dirvonai“ kuriant pačią struktūrą, rūpinantis daug didesniu ES gynybos pramonės finansavimu, kuriant naujus politikos instrumentus, kurie padėtų ES būti tikrai daug stipriau pasirengusiai gynybos ir resursų reikaluose. Jei NATO yra ta organizacija, kuri rūpinasi gynybos planais, kariniu vadovavimu, tai ES gali prisidėti prie bendrų gynybos reikalų pasirūpindama reikalingais resursais. Stipri gynybos srityje Europa sustiprins visą NATO ir Europos saugumui esminį euroatlantinį ryšį.

Vytėnė Andriukaitis (Socialistai ir demokratai):

Pirmą kartą peržiūrėjus pasiūlymą dėl naujos ES Komisijos, kai kurios svarbios sritys lieka nenagrinėtos. Lyčių lygybės pažadas lieka neįgyvendintas. Vis dar kyla klausimų, kaip apibrėžiami portfeliai, ir norint geriau suprasti jų apimtį ir pasekmes, reikia daugiau aiškumo. Konkrečiai kalbant, pasiūlymas dėl sveikatos komisaro – be komentarų. Per mažai dėmesio skiriama socialinei Europai – sričiai, kuri turėtų būti svarbiausia, siekiant užtikrinti visų ES piliečių įtrauktį. Bet, tai tik pirmieji išpūdziai. Turiu nuodugnai išnagrinėti misijos laiškus prieš sudarydamas išsamų vaizdą.

Bet apskritai kalbant apie EK formavimą pagal šalių norimus portfelius, dalybos kvepia absurdu. EK nėra tarpvyriausybė institucija, tai, kaip dabar deramasi dėl portfelių, pažeidžia EK esmę. Ji – Bendrijų metodo, ne tarpvyriausybė institucija. Sutarčių sargas, Bendrijų metodo gynėjas – štai kas yra Komisija, o ne portfelių dalybų tarp šalių narių biuras. EK – nepriklausoma, o dabar atrodo, kad ji patenka į šalių narių įtakos sferą. Tai – nepriimtina, tai prieštarauja Lisabonos sutarčiai. Negali būti dviejų tarpvyriausybinių institucijų. Siunčiamas blogas signalas europiečiams.

Aurelijus Vėryga (Europos konservatoriai ir reformuotojai):

Turbūt nėra didelės nuostabos dėl Lietuvai tekusio portfelio, nes neformaliai būtent apie tokį portfelį Lietuvos atstovui buvo kalbama. Manau, kad tai yra geras pasiekimas ir logiškas sprendimas, nes atsižvelgiant į dabartinį geopolitinį kontekstą ir Ukrainoje vykstantį karą, Lietuvos atstovui patiktas gynybos komisaro portfelis leidžia tikėtis, kad į ES saugumo ir pasirengimo gynybai situaciją bus žiūrima rimtai ir suvokiant išorės grėsmių rimtumą. Tačiau paminėti reikėtų ne tik Lietuvą, bet visas tris Baltijos šalis. Visoms trimis šalims atitekę portfeliai yra labai svarbūs. Estijos atstovė bus atsakinga už užsienio ir saugumo politiką, Latvijos atstovas – už ekonomiką ir produktyvumą. Visos šios sritys yra labai svarbios globaliame saugumo kontekste.

Labai įdomus ir man nelabai suprantamas sprendimas suprakti į vieną portfelį sveikatą ir gyvūnų gerovę. Manau, kad tai yra savotiškas sveikatos srities nuvertinimas, sukeliant riziką, kad labai išplėtus portfelį jai tiesiog nebus skiriama reikiamo dėmesio. Kiek stipri bus Komisija pamatysime ateityje, o su dalimi jos narių bus galimybė išsamiau susipažinti komitetuose. Neabejoju, kad parlamento nariai aktyviai pasinaudos šia teise ir po diskusijų komitetuose bus aiškiau, kaip savo darbą įsivaizduoja kandidatai ir komisarus.

Petras Auštrevičius (Atnaujinkime Europą):

Didžiausi sveikinimai kolegai A. Kubiliui. Labai gerai, kad EK, adekvačiai vertindama saugumo situaciją Europoje, įsteigė naują gynybos portfelį. Lietuvai ir Baltijos šalims nereikia įrodinėti, kad tai buvo tiesiog būtinybė, bet ne visiems, ypač Europos pietuose, tai buvo savaime suprantama. A. Kubiliaus portfelis, mano įsitikinimu, yra sudėtingiausia Lietuvai tekusi atsakomybės sritis per du dešimtmečius ES. Jo patirtis lemė, kad Lietuva laimėjo gaudama šį postą. Pasiekti keliamus tikslus reikės daug darbo, strategijos, bet, žinoma, ir pakankamų finansų. EK pirmininkė sakė, kad A. Kubiliui teks kurti ir veikti, kad pasiekimai būtų matomi visoje ES. Finansavimas, reikia pripažinti, lieka didžiųjų ES valstybių rankose. Todėl reikės sutarti: mes kalbame apie šimtų milijardų eurų poreikį. Europiečių saugumas neturėtų tapti finansinių dėlionų įkaitu. Turime investuoti pakankamai, nes reikia naujo Europos karinio ir gynybos pajėgumo.

Naujoji energingosios Estijos politikės Kajos Kallas pozicija – vyriausioji įgaliojtinė ES užsienio reikalams ir saugumo politikai. Tai gera žinia ir Lietuvai, teisingas EK pirmininkės pasirinkimas. Saugumo ir gynybos reikalai – ir tarpvyriausybinių lygmenų klausimas, todėl reikės rasti bendrą kalbą su ES sostinėmis. Prireiks kompromisų, sutelkimo ir teigiamo bendrojo vardiklio. Latvijos politikas Valdis Dombrovskis nebus EK vicepirmininkas, bet gavo naują ir atsakingą postą – tai ekonomikos portfelis, Valdis bus atsakingas ir už biurokratijos mažinimą ES. Iki paskutinės minutės nebuvo aišku, kokią tiksliai eurokomisaro postą latvių kolega gaus. Vis dėlto manau, kad Latvija ir Baltijos šalys šioje eurokomisarų paskyrimų dėlionėje tikrai laimėjo. Galbūt tai netgi istoriškai didžiausia Baltijos šalių pergalė per visą narystės ES laikotarpį. Su tuo visus ir sveikinu!

Paulius Saudargas (Europos liaudies partija):

Paskelbtas komisarų sąrašas – patyrusių politikų derinys. Apskritai EK formavimas yra labai sudėtingas kombinatorikos uždavinys. Juk reikia suderinti tiek atskirų šalių vyriausybių, tiek europinių politinių grupių, tiek asmeninių politikų interesus ir ambicijas. Pavardės reikia suderinti su portfeliais, o taip pat išlaikyti lyčių balansą. Būtent dėl lyčių balanso U. von der Leyen yra kritikuojama, nes visiškos lygybės pasiekti nepavyko. Tačiau reikia pastebėti, kad EK pirmininkė dėjo visas pastangas tai pasiekti ir atsakomybė turėtų kristi šalims narėms. Beje, ELP politinė grupė (kuriai ir priklauso U. von der Leyen) šiame kontekste atrodo neblogai.

A. Kubiliaus patvirtinimas pirmuoju komisaru gynybai ir kosmosui yra ypatingai džiuginantis. Šio portfelio įsteigimo idėją savo rinkimų programoje turėjo TS-LKD, rėmė ELP, U. von der Leyen kandidatuoama jai išpareigojo, o ir pats A. Kubilius visada aktyviai skatino šią idėją. Tad tokio portfelio paskyrimas Lietuvai ir ypač A. Kubiliui rodo, kad ES vertina mus kaip gebančius būti priekyje sprendžiant ne tik Rytų Europos, bet ir visos ES saugumo problemas. Esu tikras, kad A. Kubilius sėkmingai įveiks pirmininkės jam patiktą užduotį vystyti Europos gynybos sąjungą ir didinti ES investicijas bei pramonės pajėgumus.

Dainius Žilimas (Atnaujinkime Europą):

Apskritai pasiūlytą naująją EK sudėtį aš vertinu teigiamai. Ji atrodo pajėgi įgyvendinti Europos Parlamento nubrėžtus prioritetus EK pirmininkei. Žinoma, dar reikės įsigilinti į komisarų kandidatūras ir kažką konkrečiau bus galima pasakyti tik tada. EK pirmininkė Ursula von der Leyen galima kritikuoti dėl to, kad jai nepavyko suformuoti lyčių pusiausvyros principu grįstą EK sudėtį. Taip pat nemaloni ir netikėta buvo atomazga dėl Prancūzijos komisaro Thierry Bretono atšauktos kandidatūros.

Džiaugiuosi dėl kolegos A. Kubiliaus, manyčiau, kad jo kompetencija, patirtis ir užsispyrimas leidžia tikėtis konkretesnių Europos gynybos sąjungos kūrimo ir Europos gynybos pramonės stiprinimo projektų, kurie bus naudingi visų mūsų saugumui. Nesutikčiau su nuomone, kad šis portfelis „tuščias“, nes saugumas nėra matuojamas vien pinigais ir, kaip daugelyje kitų sričių, prasmingi pokyčiai prasideda nuo gerų politinių idėjų. Taip pat nepamirškime, kad EK narys nėra kurios nors vienos šalies atstovas ar jos interesų gynėjas. Tai yra ES pareigūnas, atstovaujantis visą ES, nepriklausomas nuo bet kurios ES valstybės narės. Todėl ypač svarbu, kad jis matytų europinę jam pavestą srities perspektyvą. Neabejoju, kad A. Kubilius tą viziją turi.

Lietuvoje išrinkti europarlamentarai įvertino siūlomą EK sudėtį ir
portfelį A. Kubiliui

